

Történelem

A tantárgy versenyében az alább leírtakon túl az *1. pontban* foglaltakat is figyelembe kell venni. A verseny egy kategóriában és három fordulóban zajlik. A versenyzőknek a második forduló második részében pályamunkát kell beadniuk az alábbiakban megadott témák közül egyet kiválasztva.

A pályamunka **jeligés**. A versenyző által jeligeként választott – maximum 8 karakterből álló, minden esetben betűkarakterrel kezdődő – kifejezést rá kell írni a pályamunkára, de ezen kívül **semmilyen más jelzést** (nevet, iskolai bélyegzőt stb.) nem lehet rajta feltüntetni. A jeligét is úgy kell megválasztani, hogy az ne utaljon a versenyző személyére.

Minden pályamunkához egy kisméretű (C6-os) lezárt borítékban kell elhelyezni a versenyző adataival megfelelően kitöltött **5. sz. mellékletet** (Adatlap pályamunkához). Felhívjuk a figyelmet arra, hogy az adatközléshez kötelező az **5. sz. melléklet** használata! Kívül a borítékon kizárólag a jelige szerepelhet.

A versenyzőknek a jeligével ellátott pályamunkát és a jeligés borítékot – a felterjesztési határidő figyelembe vételével – át kell adniuk az iskola igazgatójának.

A pályamunkákat a jeligés borítékkal együtt postázásra (kézbesítésre) alkalmas módon becsomagolva az iskola igazgatójának kell továbbítani az Oktatási Hivatalba a megjelölt határidőig. A csomagoláson az iskola hosszú bélyegzőjén és a címzésen kívül csak a következőket kell feltüntetni: "OKTV történelem pályamunka/pályamunkák".

Csak azoknak a versenyzőknek a pályamunkáját kell felterjesztetni az Oktatási Hivatalba, akiknek a második fordulóbeli dolgozata elérte a versenybizottság által meghatározott pontszámot.

A pályamunka elkészítésének szabályai:

- A pályamunka terjedelme – az ábrák, az aláírások, az irodalomjegyzék, a tartalomjegyzék leszámításával – 20-30 gépelt oldal lehet (12-es betűnagyság, 1,5-es sortávolság, 2,5cm margó). A megadottnál kisebb vagy nagyobb terjedelmű pályamunkákat a versenybizottság nem értékeli.
- A versenyzők törekedjenek a megfelelő stílusra és helyesírásra, mert a versenybizottság ezt is figyelembe veszi az értékeléskor.
- Az idézetek, ábrák, irodalmi hivatkozások stb. forrásait a tudományos munkákban szokásos módon kell megjelölni. A forrásjegyzék hiánya esetén a pályamunkát a versenybizottság nem értékeli.
- A pályamunkát nem szükséges bekötetni, kerülni kell a költséges, díszes megjelenítést.
- A pályamunka kizárólag a versenyző önálló munkája lehet. Amennyiben a versenybizottság ennek ellenkezőjét állapítja meg, a versenyzőt kizárja a verseny résztvevői közül.

A verseny anyaga

Első forduló

- Írásbeli (időtartam 180 perc, az elérhető pontszám 100 pont).

- Feladatlap, amelynek 70%-a a kétszintű érettségi vizsga követelményeire épül (a rendes érettségi vizsga tanévét megelőző évfolyamok tanulói 1790-ig, a rendes érettségi vizsgát tevő évfolyamok tanulói 1920-ig kaphatnak feladatokat), 30%-a pedig a választott pályázati témával foglalkozik. Az utóbbi 30%-ra vonatkozóan a felkészüléshez szükséges szakirodalom a pályamunkák témáinál olvasható. A feladatok megoldásához semmilyen segédeszköz nem használható.

Második forduló

Első rész

- Írásbeli (időtartam 240 perc, elérhető pontszám 60 pont).
 - Feladatlap, amely szintén a kétszintű érettségi követelményeire épülő, a magyar és az egyetemes történelem alapvető összefüggéseire vonatkozó, kb. négy esszékérdésből áll (a rendes érettségi vizsga tanévét megelőző évfolyamok tanulói 476-tól 1848-ig, a rendes érettségi vizsgát tevő évfolyamok tanulói 476-tól 1939-ig kaphatnak feladatokat).

Második rész

- A pályamunka értékelése (elérhető pontszám 80 pont).
 - A versenybizottság az értékelésekor a következő szempontokat veszi figyelembe: a pályamunka tartalma, felépítése, anyaggazdagsága, anyagkezelése, a megírás módja valamint a formai követelmények teljesítése.

A pályamunkák témái:

1. Párhuzamok és eltérések. A Hunyadiak szerepe a török elleni küzdelemben és emlékeztük

Hunyadi János és Hunyadi Mátyás a kor normáitól elütő, különleges életutat bejáró meghatározó személyisége a 15. századi Magyar Királyság történetének. A két generáció alatt az ország élére került tehetséges és ambiciózus Hunyadiak, a kormányzói címig jutó apa és a királyi trónra lépő fia politikai és katonai koncepciója több vonatkozásban tanulságos párhuzamot mutat. A tudatosan vállalt egyezések mellett a szükségszerű különbségek élesen megvilágítják a 15. század gyorsan változó kül- és belpolitikai erőviszonyait, a török elleni hatékony hadviselés gyors átalakulását, a királyi udvar kínálta kitáguló lehetőségeket, a hatalomgyakorlás modernizálódó ismereteit, módszereit, technikáit, a támogatói kör, a humanista elit, a hadsereg kiépítésének és fenntartásának új kihívásait. A pályamű készítése során érdemes kiemelni olyan szempontokat, melyek révén meg lehet ragadni a néhány évtized alatt látványosan átalakuló lehetőségeket a diplomáciai kapcsolatoktól a hadszínterekig, vagy olyan 15-16. századi forrásokra, történetírói művekre, krónikákra, históriás énekekre építeni, melyek maguk is felvetették a párhuzamokat és eltéréseket.

Szakirodalom:

- Kubinyi András: Hunyadi Mátyás a személyiség és a király. Aetas 2007. (22) 83-100. oldal

- Bárány Attila: A Hunyadiak kora In: Magyarország hadtörténete. Főszerkesztő: Hermann Róbert. I. A kezdetektől 1526-ig. Szerkesztette: Veszprémy László. Zrínyi Kiadó Budapest 2017. 248-289. oldal
- Pálosfalvi Tamás: Szabács ostroma. In: Pálosfalvi Tamás: Nikápolytól Mohácsig 1396-1526. Bp. 2005. 147-150. oldal

2. Görgei Artúr múltszemlélete 1849-1916

A pályamunka témája nem Görgei Artúr 1848-1849. évi szerepének és tevékenységének felidézése, hanem annak bemutatása, hogy miként látta és láttatta a szabadságharc fővezére a forradalom és szabadságharc eseményeit azokban a műveiben, amelyeket a szabadságharc vereségét követően írt. Ezek közé tartoznak 1852-ben megjelent emlékiratai, az 1867-ben közreadott „Gazdátlan levelek”, az 1875-1876 között Henryk Dembinski emlékiratáról publikált bírálata vagy az 1881-ben Kossuth Lajos emigrációs iratainak kiadása után írott vitairatai. De értékes adatok találhatóak a tábornok hírlapi cikkeiben, időskori interjúiban vagy önéletrajzi leveleiben is. A cél lehet egyes kortársairól alkotott véleményének bemutatása, illetve egyes események és eseménysorok változó vagy éppen állandó megítélése.

Szakirodalom:

- Hermann Róbert: Görgei Artúr, a publicista. In: Görgei Artúr válogatott írásai. Értekezések, vitairatok, cikkek, interjúk 1848-1915. Válogatta és sajtó alá rendezte Hermann Róbert. Zrínyi Kiadó, Bp., 2018. 9-47. o.
- Kosáry Domokos: A Görgey-kérdés története. Osiris, Bp., 1994. I. kötet 306-316. o., 374-385. o., II. kötet 18-48. o.

3. Ifjúsági, sport, kulturális és vallásos egyesületek lakóhelyemen (1920-1945)

A pályamű elsődleges feladata, hogy a szerző bemutassa lakóhelyének (egy adott településnek) a két világháború közti egyesületi életét. A témakörön belül választható egy konkrét egyesület részletes bemutatása vagy a település teljes „civil szférájának” feltárása. A rendelkezésre álló források, valamint az 1945 utáni történeti munkák kritikai kezelése viszont nélkülözhetetlen egy sikeres pályamű megírásához. A tanulmány értékét növeli, ha a szűk szervezettörténeti ismertetésen és a hagyományos hely-, illetve politikatörténeti leírásokon túllépve sikerül bemutatni azt, hogy miként vált az adott egyesület a helyi társadalom részévé. Vizsgálható, hogy milyen kihívás, probléma, lehetőség hívta életre az adott kezdeményezést, illetve milyen társadalmi, gazdasági, kulturális tényezők hatottak a fejlődésére. Az elemzés kitérhet arra is, hogy szélesebb (regionális, országos, globális) nézőpontból milyen tipikus vagy atipikus ismertetőjegyekkel rendelkezett az adott helyi szerveződés.

Szakirodalom:

- Magyar művelődéstörténet. Szerk.: Kósa László. Budapest, Osiris, 3. átdolgozott kiadás, 2006., 511-520. o. [Fejezetcím: Közművelődés, sport, egyesületek], 522-529. o. [Egyházak és hitélet]

- Gyáni Gábor: Hétköznapi élet Horthy Miklós korában. Budapest, Corvina, 2006, 100-104. o. [A kisportolt test], 152-153. o. [Egyesületi élet]
- Szegedi Péter: A futballmező. Kísérlet az 1945 előtti magyar labdarugószféra történeti-szociológiai elemzésére. In: Sic Itur ad Astra (62.) 2011, 126-136. o. [A sportegyesület mint elemzési egység c. fejezettől, A futballmező dinamikája c. fejezetig] (<http://docplayer.hu/10824373-Szegedi-peter-a-futballmezo-kiserlet-az-1945-elotti-magyar-labdarugoszfera-torteneti-szociologiai-modellezesere.html>)

Harmadik forduló (döntő)

- Szóbeli (elérhető pontszám 60 pont).
 - A pályamunka megvédése (elérhető pontszám 20 pont).
 - A tanuló adott évfolyamának kétszintű érettségi kompetenciakövetelményeire épülő gondolkodtató kérdések. A rendes érettségi vizsga tanévét megelőző évfolyamok tanulói 1711-1920-ig, a rendes érettségi vizsgát tevő évfolyamok tanulói az 1914-től napjainkig terjedő időszakra vonatkozóan kaphatnak feladatokat. A versenyzők egy témát és egy tétellapot húznak, melyen a feldolgozást segítő források szerepelnek. Rövid felkészülési időt követően a versenyzők a bizottság előtt ismertetik a téma kidolgozásának vázlatát (kb. 5-8 perc), majd a téma értelmezéséhez kapcsolódó, a bizottság által feltett gondolkodtató, problémamegoldó kérdésekre válaszolnak (kb. 3-5 perc). (elérhető pontszám 40 pont).

A verseny szervezése

Az első forduló időpontja: 2018. november 5. (hétfő) 14 óra

- A fordulót az iskolák bonyolítják le.
- A dolgozatok első részét a szaktanárok (szaktanári munkaközösségek) értékelik központi javítási-értékelési útmutató alapján.
- A dolgozatok közül csak azokat kell az Oktatási Hivatalba felterjeszteni (kézbesíteni vagy tértivevényes küldeményként postára adni), amelyeknek a középiskolai tananyagra vonatkozó része legalább 75%-os (minimum 52,5 pont) eredményű. Az általános részben foglaltaknak megfelelően, a határidő betartását a postabélyegző (kézbesítőkönyv) igazolja. A határidő után felterjesztett dolgozatokat az Oktatási Hivatal elbírálás nélkül visszajuttatja az iskoláknak.
- A beküldött dolgozatok közül a továbbjutási létszámhatárnak legfeljebb a másfélszeresét kitevő legjobb második részének (a szakirodalomra vonatkozó feladatoknak) az értékelését, illetve az első rész felüljavítását a versenybizottság végzi a központi javítási-értékelési útmutató alapján, és meghatározza a továbbjutás ponthatárát.
- Az Oktatási Hivatal az OKTV adminisztrációs rendszerének segítségével (ADAFOR) legkésőbb **2018. november 28-áig** értesíti az iskolákat az eredményekről.

A második forduló első részének időpontja: 2018. december 11. (kedd) 10 óra

- A fordulót az Oktatási Hivatal szervezi.
- A dolgozatokat a versenybizottság értékeli központi javítási-értékelési útmutató alapján.

- Az Oktatási Hivatal az OKTV adminisztrációs rendszerének segítségével (ADAFOR) **2019. január 11-éig** értesíti az iskolákat a második forduló első részének eredményeiről, és azoknak a versenyzőknek a pályamunkáját kell az Oktatási Hivatalba felterjeszteni (kézbesíteni vagy tértivevényes küldeményként postára adni) **2019. február 14-éig**, akiknek a feladatlapja elérte a versenybizottság által meghatározott pontszámot. Az általános részben foglaltaknak megfelelően a határidő betartását a postabélyegző (kézbesítőkönyv) igazolja. A határidő után felterjesztett pályamunkákat az Oktatási Hivatal elbírálás nélkül visszajuttatja az iskoláknak.
- A versenybizottság a fenti pontszámot úgy határozza meg, hogy a második forduló feladatlapjának megoldásában az adott pontszámnál több pontszámot elérő versenyzők száma nem érheti el a hatvanat.

A második forduló második részében a pályamunkák felterjesztésének (kézbesítésének vagy postára adásának) határideje: 2019. február 14.(csütörtök)

- A versenybizottság értékeli a beküldött pályamunkákat, és az Oktatási Hivatal az OKTV adminisztrációs rendszerének segítségével (ADAFOR) **2019. március 19-éig** értesíti az iskolákat az eredményekről.
- A versenybizottság a második forduló feladatlapjának és a pályamunkának az összesített pontszáma alapján – a lehetséges létszámhatáron belül szigorú szakmai szempontok szerint – választja ki a döntőbe jutó versenyzőket.

A harmadik forduló (döntő) időpontja: 2019. április 9. (kedd)

- A döntőt az Oktatási Hivatal szervezi az általa kijelölt helyszínen.
- A verseny végeredményét a második és a harmadik fordulóban elért eredmények összesítése alapján kialakult sorrend adja. Pontazonosság esetén a döntő (szóbeli) forduló eredménye határozza meg a helyezést.